

حکیمی؛ پدر ادبیات مذهبی کودک ونوجوان بود

مراسم بدرقه و تشییع محمود حکیمی، نویسنده صبح دیروز در پهنه رودکی برگزار شد. سیدعباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در این مراسم گفت: محمود حکیمی برای ما خاطره ناب دوره جوانی است. آثارش در نشریات آن زمان چاپ می‌شدوبعدابه‌صورت‌کتاب‌در‌دست‌ما‌قرار‌می‌گرفت. وی افزود: در دورانی که یا ادبیات چپ یا فضای سنت‌گرایانه مسلط بود، ادبیات محمود حکیمی دریچه‌ای بود که می‌شد

در نشست تخصصی روزنامه «جام جم» بررسی شد

بی‌پروای‌ی فیلم‌های ضدفرهنگی در سینمای ایران

چگونه یک جریان خاص از دهه ۶۰، سینما را از مردمی بودن خارج کرد و در روندی تکاملی امروز عامل تولید فیلم‌های ضدفرهنگی است؟

در نشست‌های جمعی سعی داریم با استفاده از آرای صاحب‌نظران حوزه‌های تخصصی به جریان‌شناسی در حوزه فرهنگ و هنر بپردازیم. قصد داریم اولویت‌ها و غفلت ادوار گذشته را مرور کنیم تا مسیر راه برای دولت چهاردهم روشن شود. برای نشست‌های جمعی براساس رخداد‌های روز به جریان‌های پیدا و ناپیدای فرهنگی می‌پردازیم. چندی پیش و در پی رسوایی تولید فیلم «یک محبوب من، با عوامل حرفه‌ای سینمای ایران، آماری از سوی سیدضیاء هاشمی، رئیس جامعه منفی تهیه‌کنندگان مطرح شد که ۳۴ فیلم بدون حجاب رسمی ساخته شده است و بسیاری از آنها بدون آن‌که از کانال‌های رسمی برای جشنواره‌ها فرستاده شوند، حائز رتبه گردند؛ موضوعی که چند روز پیش برای فیلم «شاهد» نادر ساعی‌ور در جشنواره ونیز تکرار شد. اما قطعاً در پس‌زمینه این موضوع جریان‌ی وجود دارد که ریشه‌های آن به دهه ۶۰ و اوایل دهه ۷۰ برمی‌گردد. در واقع در سال‌های پس از انقلاب موضوع جریان‌شناسی ساخت این‌گونه فیلم‌ها از جمله مهم‌ترین موضوعاتی است که از آن غفلت شد؛ این جریان تا امروز به اندازه‌ای پیش رفته که بر

[۱] علی‌اکبر عبدالعلی‌زاده: مهم‌ترین مسأله‌ای که در سال‌های پس از انقلاب به آن توجه نشد، مربوط به جریان‌ی است که از اواسط دهه۶۰روند ی تخریبی برای سینما اتخاذ کرد و به‌طور تقریبی از اوایل دهه۷۰تا تاریکی بیرون آمد و بر حوزه سینما مسلط شد؛ در نتیجه این روند امروز ساختارهای غیررسمی در سینما قوت گرفتند و با برنامه‌ای که دارند، بر ساختارهای رسمی غلبه کرده‌اند. به عبارتی، امروز کار به جایی رسیده که در دل تولیدات رسمی کشور با تهیه‌کننده و عوامل شاخص ایرانی فیلمی بدون حجاب رسمی ساخته و به جشنواره خارجی می‌رود ما بحران می‌مانیم چطور در مقابل چشم نهادهای تخصصی، نظارتی و مراقبتی این اتفاق افتاده است. این رخداد پنهان‌ای برای بررسی ریشه این اتفاق است، چون ناگهانی و در لحظه نبوده و مسیری داشته که در نهایت ما را به چنین نتیجه‌ای رسانده است. در حوزه تولید، پیش از این، فیلم‌های زیرزمینی تولید می‌شد و قبل از آن فیلم‌های مسأله‌داری که باید رمزگشایی می‌شد، برای جشنواره‌ها تولید می‌شدند. امروز این نقص حاصل پیکره‌ای خیلی مؤثر است و شامل تصمیم‌سازی برای مدیریت سینما تا تولید هدفمند ضدفرهنگی می‌شود. شما بزرگواران که متخصص این عرصه هستید، ریشه این جریان پنهان را از کج‌پدیدید؟

سیدضیاء هاشمی:این سیستم قرار از موانع دولتی همیشه وجود داشته اما در این دوره چندان نیازی به فشار آوردن نیست و سیستم دیجیتال به قدری پیشرفته شده که نیازی به دریافت مجوز هم ندارد. دوستان می‌خواهند ظاهر ماجرا را حفظ کنند و به همین دلیل حتی برای فیلم‌های ساخته شده مجوز می‌گیرند و این خارج از دید دولت و مسئولان است. گاهی مجوز فیلم کوتاه را از نیروی انتظامی می‌گیرند اما در نهایت کار خودشان را انجام می‌دهند؛ یعنی برای فیلم تمام شده پروانه ساخت می‌گیرند و این در حالی است که برای یک موضوع دیگر فیلم ساختند. این اتفاقی است که متأسفانه افتاده و خواهد افتاد. معتقدیم در این دوره با پیشرفت متاورس، هوش مصنوعی و مجموعه دیجیتال، گرفتن مجوز برای فیلم قابل کنترل نیست و اصلاً این‌طور نیست بگوئید دولت چرا کنترل نکرده، بلکه دولت توان و امکان و ابزار کنترل ندارد. **[۲]** **عبدالعلی‌زاده:** به نظران این توجیه ترک فعل نیست؟ در شرایطی که قوانین بالادستی و ریز قوانین تخصصی ایجاد شده باشد و بازوی اجرایی آن مشخص باشد، جلوی هر تخلفی رامی‌شود گرفت.

هاشمی: خیر، منظورم این است که نگرفتن مجوز به دلیل پیشرفت تکنولوژی امکان‌پذیر است. دولت باید جایی که مجوز می‌دهد، وارد شود. ما قانونی نداریم که مواد مخدر جایز است اما در تهران پُر است و به‌طور خطرناک در فضای مجازی موادفروشان فعالند و این به معنای مجاز بودن فعالیت آنها از نظر دولت نیست. باور کنیم کنترل این شرایط با ایجاد موانع

قاب

رونمایی از مجموعه دستگاه‌های موسیقی ایران

مراسم رونمایی از مجموعه «دستگاه‌های موسیقی ایران» اثر حسین علیزاده در فرهنگسرای ارسیاران برگزار شد. در این مراسم که مهمانانی چون محمود دولت‌آبادی، علی‌اکبر شکارچی و داوود گنجه‌ای در آن شرکت داشتند، حسین علیزاده درباره این اثر توضیح داد و گفت: دوران معاصر به‌واسطه مجموعه‌هایی چون کانون پرورش فکری و مرکز حفظ و اشاعه فعالیت‌های خوبی اجرا شد، اما بعد از مدتی ماجرا به سمت دیگری رفت و موضوع ردیف بسیار تکراری شد و خیلی روی یک ردیف متمرکز شدند. در حالی که اگر به همین فعالیت‌های ما در مرکز حفظ و اشاعه توجه می‌کردند می‌توانستیم شاهد اتفاقات بهتری در حوزه موسیقی ردیف باشیم.

زبان را از آن چشید و چشم‌اندازی دیگری داشت. وزیر ارشاد در ادامه گفت: حکیمی به‌طور خاص یک استاد واقعی بود، اما برای هزاران نفر مثل من حکیمی یک استاد بود که به ما فرصت حیات اجتماعی همراهی با نهضت امام خمینی (ره) را فراهم کرد. تعلقاتش در ارتباط با تاریخ و تمدن ایرانی-اسلامی و اهل بیت (ع) نیز محترم بود. او همچنین به حوزه کودک و نوجوان به‌عنوان مخاطبان آینده‌ساز نگاه

ویژه‌ای داشت. برای او غفران الهی را تمنا می‌کم. در این مراسم محمدرضا سرشار، نویسنده ادبیات کودک و نوجوان گفت: اگر قرار باشد برای ادبیات مذهبی کودک و نوجوان پدری قائل باشیم آن پدر محمود حکیمی است. کسی که یک راه را هموار کرد، آزمایش و خطا کرد و نتیجه را در اختیار بقیه کسانی که می‌خواستند در این راه قدم بگذارند قرار داد.

اذیت می‌کردند و با درجه‌بندی «ج» تنبیه می‌شد. در دهه ۶۰ عناوینی مانند کارگردان و فیلم‌بردار شکل گرفت؛ قبل از انقلاب این استانداردها را نداشتیم. بعد از انقلاب به دلیل اهمیتی که امام برای سینما قائل بود، دولت بودجه داد و کارگردان، فیلم‌بردار و گریمر با اهداف خودشان تربیت شد، اما تهیه‌کننده تربیت نشد. اهدافی که آقایان انوار و بهشتی داشتند با شرایط قبل از انقلاب قابلیت اجرایی شدن نداشت و مجبور بودند سطح امکانات و استاندارد را بالا ببرند، به این دلیل تهیه‌کننده نداشتند، چون تهیه‌کننده می‌خواست سرمایه‌اش را برای ساخت فیلمی با تفکر خودش صرف کند، اما اینها (انوار و بهشتی) جلونیشان می‌ایستادند. به همین دلیل کاری کردند که تهیه‌کننده

بعد از تولید چهار فیلم بشیمان می‌شد و می‌گفت: «منی‌خواهم این کار را انجام دهم». من با سینمای ایران به جایی رساندند که از مردمی بودن خارج شد.

[۳] **عبدالعلی‌زاده:** در واقع تمام عناصر جذابیت یک فیلم را حذف کردند. دوران دست‌ساز شدن را نداشتند و آدم‌ها را به دلیل محبوب‌شدن ممنوع‌الکار می‌کردند. در حالی که بازیگران تمایل داشتند در فیلم‌های همسو با انقلاب مردم‌بازی کنند. حالا فکر کنید سینمای انقلاب سوار بر موج جذابیت‌ها پیام خودش را بهتر تبیین می‌کرد یا در یک سینمای گلخانه‌ای؟!

فرحبخش: بله. یک روز ناصر تقوایی به من گفت: «کار فیلم‌بردار، طرح لباس، نورپرداز و تهیه‌کننده فقط به کمک بازیگری که رویه‌روی دوربین است، دیده می‌شود.» ما بازیگری را می‌آوردیم که اگر بعد از چهار فیلم چهره می‌شد، از سینما بیرون می‌انداختند و این همان حرف آقای تقوایی است. جالب بود یک بازیگر بعد از بازی کردن در چهار فیلم ممنوع‌الکار می‌شد. اینها (انوار و بهشتی) او را تکامل می‌گذاشتند. نمونه آن، آقایان هاشم‌پور و زنده‌یاد سعیدراد است. شهرت و محبوبیت اصلی آقای هاشم‌پور که مربوط به قبل از انقلاب نیست. در مورد سعید راد نیز خودم جلوی چشم در فارابی دیدم که موقع اکران عقاب‌با بود، اما گفتند: «بروندنیال کارت و اجازه نمی‌دهیم کار کنی»، چون از لحاظ بازیگری به چهره جمشید هاشم‌پور نمی‌خورد که ماهی از دستش در میدان انقلاب بیفتد و آن را داخل حوض بیندازد، اما این که سینما نیست!...

این عرفان و فلسفه هم نیست، بلکه یک چیز من درآوردی است، چون او قهرمان داستان است و باید کار قهرمانانه انجام دهد. همچنین، سر فیلم مأوریت در سال ۱۳۶۵ سراغ علیرضا خمسه رفتیم که در تلویزیون «هشیار

فرحبخش: مسئولان سینمایی دهه ۶۰ ادرهیبهشت ۱۳۷۲ به وزیر جدید آگاه آن زمان گفتند حمید خاکبازان، مدیرکل نظارت و ارزشیابی امور سینمایی و سمعی و بصری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی شود. از سال ۱۳۷۳ تا اوایل ۱۳۷۶ همین‌ها بودند و پس از آن هم ضرامی آمد. تنها کسی که در طول این سال‌ها به هنرمندان احترام گذاشت، ضرامی بود.

سیدامیر سیدزاده: در جریان شناسی چگونگی رسیدن سینما به وضعیت فعلی دو علت وجود دارد. یکی چگونگی نظارت نهادهای بالادستی بر این‌گونه تولیدات (فیلم‌های بدون حجاب) است که طبق گفته‌های آقای فرحبخش از دهه ۶۰ به شکل هدفمند شروع شد. دوم این‌که گسترش فناوری دیجیتال به جایی رسیده که شاید عملکرد نهادهای نظارتی را نتوانیم در بررسی کنیم. با گسترش دنیای فناوری و دیجیتال شدن فیلم‌هایی هستیم که در این دوسال اخیر خیلی سروصدا کرده و شرب‌خمرویی حجابی در آن به شکل علنی اتفاق افتاده و نهادهای نظارتی هم هیچ عکس‌العملی نداشتند و این دوجوه دارند و این هدفمندی ناشی از وجود افرادی است که به آنها زمینه

نمایش

اجرای «فقط خودم» در تماشاخانه مهر

نمایش «فقط خودم» ویژه مخاطب کودک و نوجوان به مدت ۱۵ روز در تماشاخانه مهر روی صحنه می‌رود.

این نمایش نوشته مهدی سیم‌ریز و کارگردانی محمد جهانپا نمایشی ویژه مخاطب کودک و نوجوان بالای شش سال است که از اول تا پانزدهم مهر سال جاری هر روز از ساعت ۱۸ به مدت ۴۵ دقیقه در تماشاخانه مهر حوزه هنری، به نشانی تهران، تقاطع خیابان‌های حافظ و سمیه اجرا می‌شود.

این اثر نمایشی که تهیه‌کنندگی آن را سجاد عباسی بر عهده دارد و با حمایت مرکز امید (حوزه هنری کودک و نوجوان) تولید شده، روایتی از زندگی دخترچرخ‌ای به نام «سارا» است؛ دختری که دلش نمی‌خواهد خواهر یا برادر داشته باشد. از نظر او تک‌فرزندی یک اتفاق خارق‌العاده است و باعث می‌شود همه چیز متعلق به او باشد، اما در یک اتفاق عجیب او به دنیای مورچه‌ها سفر می‌کند. نازیلا نوروزی، اسدا... سرداریان، نیما پسندیده، ایمان سیدی، مه‌رانا عبداللّه‌یان و مه‌تا حیدری بازیگرانی هستند که در این اثر نمایشی در جایگاه بازیگر روی صحنه می‌روند و یسنا اسماعیلی نیز دیگ بازیگر این اثر است که برای نخستین بار حضور روی صحنه نمایش را تجربه می‌کند.

قفسه

امتیاز آثار نادر ابراهیمی واگذار شد

امتیاز انتشار کلیه آثار زنده‌یاد نادر ابراهیمی از انتشارات روزبهان به انتشارات امیرکبیر واگذار شد. مجالدین معلمی، سرپرست انتشارات امیرکبیر در گفت‌وگو با تسنیم گفت: ما در موسسه انتشاراتی امیرکبیر مدت‌هاست به دنبال توسعه نشر هستیم تا بتوانیم کتاب‌های معتبر و جدیدی را به صحنه کتابی که داریم، اضافه کنیم. انتشارات امیرکبیر تاکنون ۵۰۰۰ عنوان کتاب را میزبانی کرده که از این میان پرمخاطب‌ترین آثار در حوزه ادبیات خارجی و ترجمه بهترین رمان‌های دنیا بوده است. وی ادامه داد: در حوزه ادبیات ایرانی تقریباً کتاب پرمخاطب داشتیم و همیشه دنبال این بودیم که کتابی در قواره انتشارات امیرکبیر به مجموعه ما اضافه شود. زمانی که شنیدیم انتشارات روزبهان به دلیل مسائل و مشکلاتی که دارد، بنای فروش و واگذاری آثار زنده‌یاد نادر ابراهیمی را دارد، با پیشی گذاشته و بعد از مذاکرات جدی با رضایت طرفین مقرر شد که کتاب‌ها به مجموعه امیرکبیر اضافه شوند. در این خلال خانواده هم همراهی کردند و قراردادی سه‌جانبه بین انتشارات امیرکبیر، انتشارات روزبهان و خانواده مرحوم ابراهیمی منعقد شد و همه کتاب‌های زنده‌یاد ابراهیمی که شامل کتاب‌های بزرگسال وی است، به مجموعه ما منتقل شده است.